

Sygn. akt VII U 1652/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 marca 2017 r. w Warszawie

sprawy J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania J. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 19 września 2016 roku, znak: (...)

- oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1652/16

UZASADNIENIE

W dniu 2 października 2016 r. (data prezentaty w ZUS) **J. N.** złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji z dnia 19 września 2016 r. znak: (...), zaskarżając ją w części dotyczącej ustalenia okresu nieskładkowego z tytułu odbytych studiów wyższych w okresie od 01 października 1974 r. do 16 czerwca 1977 r. i wnosząc o ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem jako okresy nieskładkowe czterech, a nie trzech lat studiów na Wydziale (...) Uniwersytetu (...). W uzasadnieniu skarżący zarzucił organowi rentowemu nieuwzględnienie czterech programowych lat studiów jako okresu nieskładkowego, traktując tę decyzję jako „swego rodzaju karę za dobre wyniki” w ramach indywidualnego programu studiów, który mógł skrócić do lat trzech, co też uczynił (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 7 listopada 2016 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania J. N. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu organ emerytalny podtrzymał argumentację wyrażoną w treści zaskarżonej decyzji wskazując, że na podstawie zaświadczenia z Uniwersytetu (...) z dnia 3 czerwca 2016 r. oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz świadectwa pracy z dnia 19 kwietnia 2016 r. wystawionych przez Związek (...) doliczył okres studiów od 1 października 1974 r. do 30 września 1977 r. jako okres nieskładkowy oraz jako składkowy okres od 1 kwietnia 1982 r. do 14 kwietnia 1982 r. Powołując się na treść art. 7 ust. 9 ustawy emerytalnej organ rentowy wskazał, że okresami nieskładkowymi są okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki

w wymiarze określonym w programie studiów. Natomiast zgodnie z art. 11 ww. ustawy jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, art.7 i art. 10 zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ww. ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy. W ocenie organu rentowego biegające się okresy składkowe, nieskładkowe oraz tzw. okresy pracy rolniczej nie podlegają sumowaniu, a ustalając prawo do świadczeń określonych w ustawie emerytalnej z urzędu uwzględnia się okres najkorzystniejszy. Organ emerytalny wskazał, iż w skarżonej decyzji przyjął najkorzystniejszy dla ubezpieczonego okres studiów oraz zatrudnienia na Uniwersytecie (...).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. N., urodzony w dniu (...), ukończył studia na Wydziale (...) Uniwersytetu (...). Faktyczny okres studiów ubezpieczonego rozpoczął się od 1 października 1974 r. i trwał do 30 września 1977 r. (zaświadczenie z Uniwersytetu (...) k. 6 a.s).

W okresie od 1 października 1977 r. do 30 września 1992 r. był zatrudniony na Uniwersytecie (...) na następujących stanowiskach: od 1 października 1977r. asystent stażysta na pełny etat, od 1 października 1978 r. starszy asystent na pełny etat, od 1 października 1990 r. adiunkt na pełny etat (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz świadectwo pracy z dnia 08.08.2013 r. wystawione przez Uniwersytet (...) k.27-30 a.s.).

Ponadto ubezpieczony w okresie od 1 kwietnia 1982 r. do 9 stycznia 1989 r. był zatrudniony jako Zastępca Naczelnika Związku (...) w pełnym wymiarze czasu pracy (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu RP-7 wystawione przez Związek (...) k. 81-82 a.s. oraz duplikat świadectwa pracy wystawionego w dniu 14 czerwca 1989 r. k. 83 a.s.).

J. N. złożył w dniu 17 września 2015 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

Do wniosku odwołujący się dołączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją za cały okres zatrudnienia (wniosek o ustalenie kapitału początkowego z dnia 17 września 2015 r. z załącznikami k. 1-83 a.r.).

W przedmiocie ustalenia kapitału początkowego J. N. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał dwie decyzje: z dnia 17 listopada 2015 r. oraz z dnia 28 listopada 2015 r. W pierwszej z decyzji ZUS ustalił kapitał początkowy J. N. w wysokości 213.152,83 zł, przyjmując za udowodnione okresy w łącznym wymiarze 20 lat, 8 miesięcy i 16 dni. W drugiej z wymienionych ZUS ustalił kapitał początkowy odwołującego w wysokości 217.502,12 zł przyjmując za udowodnione okresy w łącznym wymiarze 21 lat, 2 miesięcy i 14 dni (decyzje ZUS z 17.11.2015 r. k. 67-69 a.r., z 28.12.2015 r. k. 73-75 a.r.).

W dniu 14 czerwca 2016 r. ubezpieczony uzupełnił wniosek o ustalenie wartości kapitału początkowego i wniósł o jego ponowne ustalenie z uwzględnieniem zatrudnienia w okresie od 1 kwietnia 1982 r. do 14 kwietnia 1982 r. (wniosek z dnia 14 czerwca 2016r. k. 77 a.r., załączniki k. 79-83 a.r.).

Po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 19 września 2016 r. skarżoną decyzję znak (...), na mocy której ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 233.802,03 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy doliczył okres studiów od 1 października 1974 r.

do 30 września 1977 r. jako okres składkowy oraz jako okres składkowy od 1 do 14 kwietnia 1982 r., ostatecznie przyjmując następujące okresy: a) składkowe – łącznie 21 lat, 2 miesiące, 28 dni, tj. 254 miesiące; b) nieskładkowe – łącznie 3 lata, 0 miesięcy, 0 dni, tj. 36 miesięcy (skarżona decyzja ZUS z dnia 19 września 2016 r. k. 4 a.s.).

Od powyższej decyzji J. N. odwołał się do tutejszego Sądu inicjując niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej powołanych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz aktach organu emerytalnego. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. N. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
(...) Oddział w W. z dnia 19 września 2016 r. znak: (...)
jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Przedmiotem niniejszego postępowania była zasadność uwzględnienia w decyzji o ponownym ustaleniu wartości kapitału początkowego z dnia 19 września 2016 r. znak: (...) okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonego J. N. przez organ emerytalny. Organ emerytalny przyjął dla ustalenia wartości ww. kapitału początkowego następujące okresy: a) składkowe – łącznie 21 lat, 2 miesiące, 28 dni, tj. 254 miesiące; b) nieskładkowe – łącznie 3 lata, 0 miesięcy, 0 dni, tj. 36 miesięcy.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół decyzji organu rentowego o ponownym ustaleniu kapitału początkowego J. N.. Odwołujący wskazał, iż w jego ocenie organ ten błędnie zaliczył okres odbywania przez niego studiów wyższych na Uniwersytecie (...), uwzględniając jedynie 3 lata nauki, gdyż w rzeczywistości w tym okresie zrealizował 4-letni program nauczania obejmujący osiem semestrów.

Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 ustawy, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia, ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3).

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3).

W myśl art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55.

Stosując powyższe przepisy na gruncie przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyrażone w zaskarżonej decyzji jest prawidłowe. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że okresy składkowe i nieskładkowe zostały przez organ emerytalny ustalone w oparciu o przedstawione przez ubezpieczonego wymagane dokumenty dołączone do złożonego w dniu 17 września 2015 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosku o ustalenie kapitału początkowego. Jednocześnie wskazać należy, że przyjęty przez organ emerytalny okres składkowy od dnia 1 października 1977 r. jest prawidłowy, bowiem od powyższej daty ubezpieczony podjął zatrudnienie na Uniwersytecie (...) na czas nieokreślony, a pracę świadczył w ramach pełnego etatu do dnia 30 września 1992 r.

W ocenie Sądu, wszystkie przytoczone okoliczności nie pozostawiają wątpliwości, iż okresy nieskładkowe ustalone dla celów ponownego określenia kapitału początkowego zostały określone w sposób poprawny przez organ emerytalny, który za ich podstawę przyjął okres faktycznej nauki w szkole wyższej wykazany w zaświadczeniu z Uniwersytetu (...) wystawionym na prośbę ubezpieczonego. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, między innymi, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 tej ustawy. W myśl powołanego przez organ rentowy art. 7 ust. 9 przez okres nieskładkowy należy rozumieć okres nauki w szkole wyższej, pod warunkiem ukończenia tej nauki. Okresem nieskładkowym w myśl tego przepisu jest więc okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Termin "ukończenie nauki" odnosi się do zaliczenia całego programu studiów, a tym samym nie może zostać zaliczony do okresu nieskładkowego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 30 września 2013r. III AUa 40/13).

Z zaświadczenia Registratury Uniwersytetu (...) z 3 czerwca 2016 r. wynika wprost, iż ubezpieczony studiował na Wydziale (...) Uniwersytetu (...) w okresie od 1 października 1974 r. do 16 czerwca 1977 r. a zatem trzy lata. Fakt, iż ubezpieczony studiował w ramach indywidualnego programu nauczania i ukończył studia o rok wcześniej niż przewidziany w harmonogramie studiów czteroletni okres ma zasadnicze znaczenie, bowiem do okresu nieskładkowego organ emerytalny zalicza jedynie czas faktycznej nauki w szkole wyższej, a tym samym skrócenie jej trwania o rok w istocie prowadzi do skrócenia okresu nieskładkowego, pomimo iż w studia w normalnym trybie trwałyby o rok dłużej. Jedynie okres enumeratywnie wymieniony w art. 6 lub art. 7 ustawy emerytalnej podlega uwzględnieniu przy wyliczeniu kapitału początkowego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z 3 września 2015 r., sygn. akt III AUa 123/15).

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, ze względu na redakcję art. 6 i 7 ustawy emerytalnej, zaliczenie danego okresu do okresów składkowych bądź nieskładkowych wymaga jednoznacznego umieszczenia go w katalogu tych okresów, brak jest argumentów przemawiających za możliwością domniemywania, że dany okres ma charakter składkowy bądź nieskładkowy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2016 r. II UK 98/15). Ponadto zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okres nauki jest okresem nieskładkowym bez względu na to, czy ukończenie nauki lub egzamin dyplomowy (potocznie nazywany obroną pracy dyplomowej) miały miejsce przed upływem okresu przewidzianego programem studiów, czy też po upływie tego okresu (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 lutego 1994 r., II URN 55/93, z dnia 24 czerwca 2008 r., I BU 19/07). Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z 13 października 2008 r. (sygn. akt. II UK 51/2008), z brzmienia art. 7 pkt 9 ww. ustawy nie wynika, aby: „(...) zakreślał on ramy czasowe - od dnia rozpoczęcia studiów do dnia, w którym - wedle programu nauczania - nauka miała się zakończyć. Jedyne ograniczenie, jakie z niego wynika, to ograniczenie tego okresu nieskładkowego do wymiaru wynikającego z programu nauczania. Zatem do tego okresu wliczyć można każdy odbyty okres nauki w szkole wyższej (niezależnie od jego umiejscowienia w czasie), pod warunkiem, że 1) jest to nauka na jednym kierunku studiów, 2) nauka została ukończona - z ograniczeniem do wymiaru wynikającego z programu nauczania i oczywiście z wyłączeniem okresów, które w myśl art. 11 powyższej ustawy zbiegają się z okresami składkowymi.” Z kolei w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2000 r. (sygn. akt II UKN 279/99) podkreślono, że okres nauki w szkole wyższej jest zaliczany bez względu na status uczelni lub tryb studiowania. Zatem te same

uprawnienia mają osoby, które studiowały zarówno dziennie, zaocznie, wieczorowo, jak i tak jak ubezpieczony J. N., tj. w ramach indywidualnego programu studiów. Natomiast określenie „ukończenie nauki” zawarte w art. 7 ww. ustawy zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 8 lipca 1993 r. (...) 6/93) stwierdził, że określenie „pod warunkiem ukończenia nauki” oznacza zaliczenie wszystkich semestrów przewidzianych w programie studiów mimo nieuzyskania dyplomu ich ukończenia.

Podsumowując, w ocenie Sądu Okręgowego, w realiach niniejszej sprawy organ emerytalny prawidłowo ustalił okresy składkowe i nieskładkowe dla ubezpieczonego, bowiem prawidłowo przyjął na podstawie przedstawionego przez ubezpieczonego zaświadczenia z Uniwersytetu (...), iż jako okres nieskładkowy przyjmuje się zgodnie z art. 7 ust. 9 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki w wymiarze określonym w programie studiów. Podkreślić należy, iż do okresów nieskładkowych zalicza się okres faktycznej nauki w szkole wyższej, co w niniejszej sprawie, jak jasno wynika z zaświadczenia z dnia 3 czerwca 2016 r., równa się okresowi trzech lat, a nie okres ustalony w harmonogramie studiów, który może być zarówno dłuższy, jak i krótszy od faktycznego okresu studiów. Zatem nie ulega wątpliwości, iż organ emerytalny, w oparciu o zgromadzone dokumenty prawidłowo wyliczył kapitał początkowy. Natomiast odwołujący się przedstawił dowody tj. dokumenty, które nie pozwalają na poczynienie ustaleń faktycznych skutkujących zmianą decyzji. Tym samym stanowisko skarżącego, iż z racji zaliczenia przez niego w ramach indywidualnego programu studiów ośmiu semestrów w trzy lata akademickie, okres jego studiów powinien być liczony jako czteroletni zgodnie z harmonogramem studiów na potrzeby ustalenia długości okresu nieskładkowego, należy uznać za niezasadne.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy stosownie do regulacji art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie ubezpieczonego, uznając zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 września 2016 r. znak: (...) ustalającą wartość kapitału początkowego ubezpieczonego na dzień 01.01.1999 r. w wysokości 233.802,03 zł. i przyjmującą dla ustalenia wartości ww. kapitału początkowego następujące okresy: a) składkowe – łącznie 21 lat, 2 miesiące, 28 dni, tj. 254 miesiące; b) nieskładkowe – łącznie 3 lata, 0 miesięcy, 0 dni, tj. 36 miesięcy, za prawidłową.